

BIJ-kletsen

BIJ-kletsen Nr : 2019 - 3
Van : 9 juli 2019
Kleur Koningin 17: **GEEL**; 18: **ROOD** ; 19: **GROEN**

AGENDA (RFH)

12 juli, 20 uur, **IMKERcafé, Grand Café Helder Renesse**

13 juli Landelijke 'Open Imkerijdag' zie verder op in dit bericht.

20 juli, aanwezig op Visserijdag in Bruinisse
9 augustus **IMKER café**, 20:00 uur Grand Café Helder Renesse.

17 augustus aanwezig op vlasdag Dreischor
24 augustus aanwezig op Havendagen Zierikzee.
13 september, 20 uur, **IMKERcafé, Grand Café Helder Renesse**

Mededelingen Bestuur (HvdR)

Op 27 juni j.l. is op 86-jarige leeftijd Daan von Eugen overleden. Daan was voorzitter van onze imkersvereniging in de negentiger jaren van de vorige eeuw en gedurende 3 jaar ook voorzitter van de Groep Zeeland. Velen onder u zullen Daan in een van deze rollen hebben meegemaakt en hem wellicht ook in persoonlijke sfeer hebben gekend. Daan was zelf actief imker en heeft de vereniging via het donateurschap tot het eind van zijn leven ondersteund. Wij hebben ons medeleven betoond met de nabestaanden en zijn als bestuur op 5 juli in de persoon van Rob Vroom aanwezig geweest bij de herdenkingsdienst in "Het Vijfde Caisson" van het watersnoodmuseum in Ouwkerk.

Ondertussen gaat het leven verder en zijn we als imkers midden in het bijenseizoen 2019 druk met onze bijen. Nog lang niet iedereen heeft al honing kunnen slijngen, want er is op meerdere locaties nog te weinig dracht geweest, een groot verschil met vorig seizoen. Waar we ieder jaar wel mee geconfronteerd worden, is het zwermen van onze bijen. Zo zijn velen van u de afgelopen weken gevraagd om zwermen te scheppen en dat zijn er dit jaar overigens niet weinig. Sommige imkers worden meermalen per dag gebeld en zijn er behoorlijk druk mee. Regelmatig worden bijen op lastige plekken aangetroffen en vraagt het scheppen enige creativiteit. Soms blijken de bijen bij aankomst ineens veranderd te zijn in hommels of wespen! In een beperkt aantal gevallen leveren de bijen zulke grote problemen op voor bewoners dat andere maatregelen moeten worden genomen of oplossingen worden bedacht.

Als imkersvereniging zien we het als onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om de inwoners van Schouwen-Duiveland hierbij te helpen. Om die reden brengen we hiervoor dan ook geen kosten in rekening. Tegelijkertijd kan de imkersvereniging zichzelf namelijk uitstekend profileren door tijdens het scheppen van zwermen mensen voorlichting te geven en te interesseren voor de imkersvereniging, het houden van bijen en het

belang van bestuivende insecten. Het bestuur van onze imkersvereniging wil deze "service" echter wel op een iets andere manier gaan inrichten, zodat de "lusten en lasten" over de leden van de vereniging zo goed mogelijk worden verdeeld. U wordt hier binnenkort verder over geïnformeerd.

Via het onderwerp bijenzwermen kom ik bij onze cursisten die thans bezig zijn met het praktijkgedeelte van de NBV basiscursus. Tijdens een paar praktijklessen mocht ik Rob Vroom en Rudolf Fontein ondersteunen en kon ik merken dat de kersverse imkers al goed weten hoe ze in een bijenvolk moeten werken. Hun enthousiasme voor het imkeren en hun vele kritische vragen beloven veel goeds voor de toekomst. Een aantal van hen heeft al een of meerdere bijenkasten en kan het geleerde met soms wat hulp van meer ervaren imkers al in de praktijk brengen. Voor de cursisten die nog geen eigen volkjes hebben, moet het met het groot aantal zwermen natuurlijk niet moeilijk zijn om ook hun van de eerste volkjes te voorzien.

Het is overigens leuk om u te melden dat mede door de grotere bekendheid van de imkersvereniging, de belangstelling voor een eerste oriëntatiemiddag op 7 september a.s. en de NBV basiscursus voor het volgende seizoen (2020) al opvallend groot is. Zo werd het bestuur recent gevraagd om als cadeau voor iemands verjaardag een korte introductie imkeren te verzorgen, en de betreffende inwoner alvast in te schrijven voor de NBV basiscursus! Daar werken we natuurlijk graag aan mee.

De belangstelling voor het imkeren en in meer algemene zin voor de biodiversiteit op ons eiland, willen we verder laten toenemen door de deelname aan een aantal toeristische dagen en de Landelijke Open Imkerijdag op 13 juli. Het is telkens weer erg leuk om te vertellen over onze prachtige hobby en te zien hoe sterk bezoekers zijn geïnteresseerd. Als u op deze dagen ook een bijdrage wilt leveren, kunt u zich nog melden bij Mijnie Schiettekatte of Jac Rens. Ook ons bijenhuisje in Renesse is een grote trekpleister en zal de komende periode op zowel woensdag- als zaterdagmiddag geopend zijn. Als het u leuk lijkt om hier samen met een andere imker recreanten te vertellen over onze hobby dan weet u Wim Bil vanzelfsprekend wel te vinden. Hij doet ook in deze editie van BIJKletsen weer verslag van de laatste ontwikkelingen. Tenslotte vervult ook de expositie bij Goemanszorg een rol in de voorlichting en willen we hier op korte termijn namens de vereniging honing gaan verkopen. Er zullen hiervoor speciale verenigingsetiketten worden gemaakt.

Op het gebied van de BIJvriendelijke projecten die de imkersvereniging samen met andere partijen uitvoert, zijn er interessante ontwikkelingen. Zo heeft u uit de media kunnen vernemen dat het BIJvriendelijke akkerranden project van de gemeente, De Zonnestraal en de imkersvereniging heeft geleid tot het inzaaien van 20 ha bloemenranden. Zoals ik

eerder heb aangegeven, is het de bedoeling om dit project de komende jaren uit te breiden en ervoor te zorgen dat met monitoring onder meer wordt gekeken naar de effecten op biodiversiteit en de mogelijkheden van “biologische” ongediertebestrijding. Daarnaast zal worden nagedacht over verdienmodellen voor de betrokken partijen om te voorkomen dat het project stopt als de subsidiekraan wordt dichtgedraaid. In een samenwerking tussen de gemeente, Zeeuwendland en de imkersvereniging is een project gestart om braakliggende terreinen en openbaar groen tot BIJvriendelijke “oasen” te maken. Hier is de participatie van burgers en leerlingen een belangrijk onderdeel. Inmiddels zijn de eerste voorbeeldprojecten uitgevoerd en begin juli worden beide projecten besproken met de provincie om te kijken of zij ondersteuning en commitment willen geven.

Rondom al deze positieve ontwikkelingen heeft u recent ook via de media kennis kunnen nemen van een discussie over de concurrentie tussen de honingbij en de wilde bij. Zo stond er in het dagblad Trouw op 19 juni j.l. een artikel met de kop: “Hongerige honingbijen bedreigen de wilde bij én de natuur” (<https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/hongerige-honingbijen-bedreigen-de-wilde-bijen-en-de-natuur~bdb20d95/>). Menige natuurorganisatie laat zich de laatste tijd ook niet onbetuigd en laat soortgelijke geluiden horen. In de laatste editie van het NBV blad Bijhouden (juni 2019) wordt bij dit onderwerp stilgestaan door o.a. Bert Berghoef, voorzitter van de NBV. Samen met Nadine Schalk, verenigingsmanager van de NBV geeft hij aan dat er samen met universiteiten en natuurorganisaties moet worden gekeken naar de specifieke Nederlandse situatie. Het zal niemand verbazen dat er daadwerkelijk concurrentie zal zijn als er sprake is van onvoldoende dracht. Als dan door (commerciële) imkers grote aantallen bijenkasten in kwetsbare natuurgebieden worden geplaatst, behoeft het geen betoog dat wilde bijen dan het onderspit delven. Samenwerking tussen organisaties is dus van belang om dergelijke situaties te voorkomen. Door echter in de media het grote publiek suggestieve “koppen” voor te schotelen, raakt deze in de war en kan het zorgvuldig opgebouwde imago van de honingbij en het daaraan gekoppelde belang van de bestuivende insecten in no time weer teniet worden gedaan. Dat zou enorm zonde zijn en is juist niet in het belang van de natuur. Het is om die reden dat ik op 25 juni j.l. op uitnodiging van Omroep Zeeland de media heb opgeroepen hiermee voorzichtig om te gaan en er met elkaar voor te zorgen dat de leefomstandigheden voor bestuivende insecten wordt verbeterd en dat de biodiversiteit wordt versterkt. Die verantwoordelijkheid voelen wij als imkers van de imkersvereniging Schouwen-Duiveland en dragen we naar onze omgeving actief uit.

Ik wens u een fijne zomerperiode met veel BIJenplezier toe, geniet van het weer en ons mooie eiland. Met hartelijke groet, namens het bestuur Helle van der Roest

Telefoon App's en vragen over wilde bijen en hommels (RFH)

Er zijn veel meldingen binnengekomen van Bijenzwermen. In de praktijk bleek het dan vaak te gaan om wilde bijen en hommels. En daar doen we niets mee, we hebben – laat ik voor mezelf spreken – weinig of geen verstand van wilde bijen en hommels, zodat daarover geen goede adviezen kunnen worden gegeven. Toch is het dan prettig mensen die vragen wegwijst te maken. Ik heb daarom Jan Smit (betrokken bij Aziatische Hoornaar in Dreischor in sept 2017) benaderd met de hierna volgende tekst.

Hallo Jan,

Steeds meer komen bij ons meldingen binnen van inwoners die denken te maken te hebben met een bijenzwerm, maar die in werkelijkheid meldingen zijn van hommeltjes (onder terrastegels, in volgelhuisjes, in de grond), die er benauwd van zijn, ze weg willen hebben omdat ze gevaarlijk zijn, maar ik kan daar niks mee. Wij doen niet aan verwijderen van andere soorten bijen dan een bijenzwerm.

Wat kan ik die mensen aanraden? Waar is info te vinden over 'het gevaar' of wat ze zouden kunnen doen. Ik heb bv een iemand aangeraden om het vogelhuisje 's avonds af te sluiten en het dan weg te brengen naar een plek een km of 6 verderop en dan weer te openen. Ik heb alleen verstand van bijen en niet van wilde bijen / hommels & toch wil ik de melders wegwijst maken / helpen.

Heb je tips?

Zijn antwoord hierop:

Dag Rudolf, Ik adviseer mensen ze gewoon te laten zitten, Ze zijn niet gevaarlijk en bezorgen geen overlast. En na een dik half jaar is het nest uitgestorven. Bovendien zijn het gewoonlijk kleine volken. Ze zijn belangrijk bij het bestuiven van onze inheemse flora en ook eenaantal tuinplanten.

Wanneer je dit uitlegt aan mensen, laten ze het meestal wel zitten. Groeten, Jan

Het leek me nuttig deze info met jullie te delen.

Quizvraag (AV)

Hoeveel kilogram nectar verzamelt een bijenvolk ongeveer per jaar?

- A. 80 kg
- B. 120 kg
- C. 160 kg

Voor het juiste antwoord zie aan het eind van deze BIJ-kletsen op pagina 4.

Ons Bijenhuisje (WB)

Er is sinds de laatste uitgave van Bijkletsen best wel wat gebeurd rondom ons bijenhuisje.

En er nog steeds veel aan de gang; kijk maar eens naar de bloemenpracht van de vele kruiden die rondom het huisje staan, nog mooier als vorig jaar. Daar profiteren de bijen ook van, want de vitrine is nog voller gebouwd en er zitten nog meer bijen in. We hopen dat het goed blijft gaan en we weten nog steeds niet of er gezwermd is. Als er gezwermd is, kun je het niet eens zien, denk ik.

Als het erg warm is gaan ze massaal buiten zitten om binnen ruimte te maken zodat er beter geventileerd kan worden, het terras is te klein maar rondom is er ruimte genoeg zoals jullie dat op de foto in de groepsapp hebben kunnen zien.

Om voorlopig ruimte te houden heb ik een emmer bijen afgetapt en in een honingkamer met een krant op een volk van mij gezet.

Deze adering heeft wel een beetje geholpen want twee dagen later zaten er lang niet zo veel meer buiten terwijl het die dag ook erg warm is geweest. Er zijn nu meerdere stukken raat afgebroken en of we het van de winter weer een beetje op kunnen ruimen, moeten we maar afwachten. Als het volk zo groot blijft zie ik dat nog niet zo zitten.

Het volk zit er sinds september 2017 in. Volgens Ab Admiraal die deze vitrine gebouwd heeft hadden we na een jaar moet vernieuwen, toen zag het er nog overzichtelijk uit.

Maar er is meer aan de hand want de observatiekast is weer bevolkt.

Ik had nl. een klein zwermpje geschept dat net drie ramen kon bezetten en waarvan de koningin blijkbaar aan de leg was want na 12 dagen zat er gesloten broed is.

Toen heb ik de observatiekast naar mijn huis gehaald, geschilderd, nieuwe latjes er in gezet, alles met propolis ingesmeerd en een vliegplankje gemonteerd. Voordat het volkje te groot zou worden heb ik het in de observatiekast gedaan.

Na een week heb ik een raampje met broed samen met de koningin in een drieramertje gezet en een raam met kunstraat in de observatiekast gedaan en deze naar het Bijenhuisje gebracht waar ik het samen met Rob gemonteerd heb.

Het volkje was natuurlijk moerloos maar de natuur gaat z'n gang en er zitten momenteel twee redcellen in.

Een mooi object om aan de mensen te laten zien want op 3 juli kan er een koningin uitlopen. Dan weer hopen dat alles volgens het boekje verloopt zodat er na enige tijd een leggende koningin te bewonderen is. Zoals jullie weten is vanaf 3 juli t/m 4 sept. elke woensdag- en zaterdagmiddag het Bijenhuisje open om mensen te informeren over het belang van de insecten en met name de bijen.

Jullie hebben allemaal een rooster gekregen waarop je je naam in kunt vullen en een kruisje zetten op de datum dat je ook een middagje mee wil doen.

Opsturen naar wimbil@zeelandnet.nl

Wordt vervolgd.

Bestellen Wintervoer (RFH)

Gezamenlijk inkopen van Wintervoer heeft zo zijn voordelen. Als we via de Imkershop of Bijenhuis bestellen, wordt één of meerdere pallets bezorgd hier op t eiland, dus geen verzendkosten en krijgen we bovendien extra korting als we meer dan 1 pallet bestellen.

De prijs voor een Can of emmer van 14 kg komt neer op € 13,45 als je die los koopt. Kopen we samen een pallet dan is de prijs (€ 11,99, afgerond) € 12,- Afgelopen jaar hebben we emmers besteld. Een pallet emmers heeft een omvang van 44 stuks, een pallet

cans 60 stuks. Ons is toegezegd dat bij elke pallet meer er nog eens 10% van afgaat.

Wil je wintervoer bestellen laat het mij dan weten + hoeveelheid die je bestellen wilt.

info@imkersvereniging-s-d.nl

Wat nog niet te zeggen valt is of het emmers dan wel cans zullen worden, dat hangt van de hoeveelheid af die besteld wordt.

Voordeel van emmer is dat je die kunt gebruiken om geslingerde honing in te bewaren, voordeel van een can is dat die veel gemakkelijker in gebruik is om voerbakken te vullen.

Als je wilt bestellen doe dat dan vóór 1 augustus.

Levering zal waarschijnlijk in de laatste week van augustus zijn, of 1^e week in september.

Zelf maken BIJenkasten (RFH)

Vaker heb ik in wandelgangen gehoord dat er leden zijn die wel zouden willen deelnemen aan het samen in elkaar zetten van broedkamers en honingkamers, drie of zesramers. Van enkele deelnemers aan de basiscursus BIJenteelt is bekend dat zij daaraan willen deelnemen. Je hoeft niet te kunnen timmeren om hieraan deel te nemen, er zijn altijd wel klusjes die kunnen worden gedaan. Het is dus niet zo dat je een bestelling doet en verder niet aan het werk deelneemt, dan verwijzen we naar de Imkershop.

De vraag is of nog meer leden daar belangstelling voor hebben. Geef je op via info@imkersvereniging-s-d.nl. Waarschijnlijk begint deze activiteit dan pas in september of oktober.

Api-therapie (AV)

In deze rubriek schrijft natuurgeneeskundig therapeute Anita Verheij over de Apitherapie.

In de vorige edities van BIJ-kletsen heeft u kunt lezen over de uitwendige toepassingen van honing bij wondverzorging en huidontstekingen.

Inwendig kan honing ook zeer breed worden ingezet voor ondersteuning en behandeling van zowel acute als chronische klachten van de luchtwegen zoals verkoudheid, keelpijn, hoest, griep, astma en bronchitis. Honing heeft een antibacteriële werking vanwege het hoge suikergehalte, de organische zuren en enzymen, die ontstekingsremmend werken bij bacteriële infecties. Honing verzacht daarnaast de slijmvliezen en werkt licht pijnstillend. Omdat het een beschermende laag op de slijmvliezen achterlaat, zorgt dit ook voor vermindering van bijvoorbeeld de hoestprikkel. Verder stimuleert honing het immuunsysteem, waardoor deze beter zijn werk kan doen. Binnen de volksgeneeskunde wordt gezegd dat honing rustgevend werkt en het kan dus aanvullend worden ingezet bij rusteloosheid door verkoudheid of griep.

Honing kan puur worden gebruikt (bijvoorbeeld bij keelpijn en hoest), maar ook worden verwerkt in stoombaden of hoestsiropen. Een makkelijk recept is hoestsiroop op basis van uien en honing. De uien versterken de werking van de honing, omdat zij zelf ook een hoestdempende, slijmoplossende en bacteriedodende werking hebben. Neem voor deze siroop twee uien en snijd deze in zo dun mogelijke plakjes. Druppel een half kopje honing erover en laat

dit even staan tot het vocht uit de uien is getrokken en zich met de honing heeft vermengd. Vang het vocht op en bewaar dit in de koelkast. Neem 5 maal daags 1 theelepel van de hoestsiroop.

Vragen van de redactie aan leden (RFH)

- **Imkershop**

Het leek ons een goed idee om te vragen aan leden die van plan zijn om naar Middelburg te gaan of die iets zelf willen ophalen bij de Imkershop, dat die dat als dat kan van te voren melden op de App. Bedoeling: dat andere leden dan ook iets kunnen bestellen en betalen en dat door dat lid meegenomen kan worden.

- **Gevraagd en aangeboden,**

Er zullen zeker leden zijn die graag 2^e hands materiaal willen verkopen of kopen. Mocht je daar iets voor hebben: meld het dan wordt je vraag of aanbod gemeld in BIJ-kletsen en/of op de website, zie: <http://imkersvereniging-schouwen-duiveland.nl/vraag-aanbod/> mocht je iets willen publiceren, dan kan dat via info@imkersvereniging-s-d.nl laat daarbij dan wel weten of je wilt dat je oproep wordt openbaar wordt gepubliceerd of op het besloten gedeelte.

- **Facebook**

We hebben een Facebookpagina van onze Vereniging. Die is echter niet actueel, er zijn slechts 3 leden die daarvan lid zijn, dat maakt het enthousiasme om de pagina BIJ te houden gering. Toch zouden we op die pagina actuele info kunnen plaatsen, zowel voor leden als voor geïnteresseerden. BIJvoorbeeld de Open Imkerij dag. Je kunt lid worden kan via die Facebookpagina van: imkersvereniging Schouwen-Duiveland. Op deze pagina kunnen b.v. vragen worden gesteld enz.

Basiscursus bijhouden 2020 (RV)

Ook het volgend jaar zal er een basiscursus bijhouden door onze vereniging worden georganiseerd.

De afgelopen maanden is er vaak geïnformeerd of er volgend jaar wederom een cursus op Schouwen Duiveland gehouden wordt.

Geïnteresseerden, die zich op voorhand al zouden willen inschrijven.

Zoals al door de voorzitter geschreven is, zal er op 7 september een introductie zijn over het houden van bijen.

Waarbij er een gedeelte algemene theorie en een praktijkgedeelte zal zijn en verder natuurlijk informatie over de basiscursus.

De cursus bijhouden voor beginners zal in januari 2020 van start gaan.

Zodra de juiste informatie over locatie en data bekend zijn zullen deze gepubliceerd worden via de site van de NBV.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met Rob Vroom e-mail: vroomr@xs4all.nl; tel 0653239344

Deelname open imkerijdag en toeristische markten 2019 (MS en JR)

Komend seizoen zullen we evenals in 2018 deelnemen aan diverse activiteiten, waaronder de open imkerijdag en diverse toeristische markten. Het is belangrijk om op deze manier de imkersvereniging verder bekendheid te geven en nieuwe leden aan te trekken. We denken aan de volgende toeristische markten:

- Bruinisse : 20 juli Visserijdagen
- Burgh Haamstede: 10 augustus Burghse dag
- Dreischor : 17 augustus Vlasdag
- Zierikzee : 24 augustus Havendag
- Zierikzee: 6 augustus Toeristendagen

Verder willen we op diverse locaties deelnemen aan de landelijke Open Imkerijdag op 13 juli, namelijk in Renesse (bijenhuisje), Kerkwerve, Ouwerkerk (de Stelle) en Brouwershaven, in combinatie met de Brouwse dag, die ook op 13 juli plaatsvindt.

Onze Website en het besloten gedeelte (RFH)

(RFH)

Er is een deel van de website (www.imkersvereniging-schouwen-duiveland.nl) dat alleen toegankelijk is voor leden. De bedoeling is dat daar info komt die niet te zien is door niet-leden en donateurs. Op dit moment staat daar alleen de ledenlijst met daar de namen op van dié leden die geen bezwaar hebben gehad tegen publicatie t.b.v. andere leden.

Oplossing Quizvraag (AV)

Antwoord Quizvraag: B – Een bijenvolk verzamelt ongeveer 120kg nectar per jaar.

Kopij , vraag en aanbod graag inleveren bij de redactie rudolf.m.fontein@planet.nl (klik op de link terwijl je de CONTROLknop ingedrukt houdt)

Tot zover deze berichtgeving. Met bijdragen van Wim Bil (WB), Anita Verheij (AV), Mijnie Schiettekatte (MS) en Jac Rens (JR) et BIJ-zondere groet, Rob Vroom (RV), Helle van der Roest (HFR) & Rudolf Fontein-Hubregtse (RFH).